

Asia: VN/20427/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi toimintasuunnitelmaksi helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1 Tausta

-

2 Toimintasuunnitelman tavoitteet

-

3 Riskiryhmät ja haavoittuvuutta lisäävät tekijät

-

4 Riskienhallinta sekä varautumisen ja sopeutumisen koordinointi

Helteeseen varautumisen integrointi osaksi eri hallinnonalojen pitkäjänteistä strategista ohjausta ja toiminnan suunnittelua on olennaista, jotta esimerkiksi rakentamisessa ja yhdyskuntasuunnittelussa saadaan ohjausvaikutuksin rakentamiseen ja kaupunkisuunnitteluun mukaan myös helteenvaraisratkaisut.

5 Hellevaroitussjärjestelmä

-

6 Viestintä

Isännöintiliitto kannattaa viestinnän suunnittelemista viranomaisten ja kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden kanssa yhdessä, jotta viestintämateriaalit ovat kohderyhmille sopivia ja helposti saatavilla hellevaroituksen antamishetkellä. Luonnoksessa on ehdotettu, että taloyhtiöt voivat viestiä helteen riskeiltä suojautumisen tarpeesta asukkaille. Taloyhtiöt tarvitsevat tämän tueksi valmiita viestintämateriaaleja, joissa asianmukaiset toimet on esitetty.

7 Helleaaltoihin liittyvä valmius ja varautuminen

Luonnoksessa on todettu, että nykytilanteessa kuntien ympäristöterveydenhuollon tehtävä on antaa hellekysymyksissä ohjausta ja neuvontaa sekä valvoa tilojen ylikuumenemiseen liittyviä terveyshaittaepäilyjä asunnoissa. Isännöintiliitto toivoo kiinnitettävän huomiota taloyhtiöiden rajallisiin keinoihin vaikuttaa yksittäisen huoneiston lämpötiloihin helleaaltotilanteissa. Ilmalämpöpumput viilennyskeinoina ovat tehokas keino vaikuttaa yksittäisen huoneiston lämpötilaan, mutta rakennustasolla ratkaiseva mahdollisuus varautumiseen ja vaikuttamiseen erityisesti passiivisten viilennyskeinojen osalta tehdään suunnittelu- ja rakentamisvaiheen ratkaisuilla. Isännöintiliitto katsoo, että viranomaisten halutessa vaikuttaa tulevaisuuden asuinhuoneistojen ylikuumenemiseen tapahtuu oikea-aikainen vaikuttaminen lainsäädännön vaatimuksilla, kuten energiatehokkuusasetuksessa ja uusien rakennusten sisäilmastoa ja ilmanvaihtoa koskevassa asetuksessa onkin jo tehty.

Isännöintiliitto kannattaa luonnoksessa taloyhtiöille esitettyä roolia viestiä ylikuumenemisen torjuntakeinoista ja muista suojautumistoimista. Taloyhtiöiden on hyvä huomioida piha-alueille tehtävät varjopaikat kasvillisuudella tai rakenteilla piharemonttien yhteydessä. Tässäkin viranomaisilla on mahdollisuus kaavoituksen avulla ohjata viheralueiden toteuttamiseen. Isännöintiliitto huomauttaa, että muun muassa ilmalämpöpumppujen yleisyyteen vaikuttaa ulko-olosuhteiden sijoittamiselle asetetut rajoitukset ja osakkaiden halukkuus hankkia laitteita.

8 Pidemmän aikavälin toimenpiteet

Isännöintiliitto pitää tärkeänä, että uudisrakennusten kohdalla suunnitteluvaiheessa huomioidaan erityisesti passiivisten viilennyskeinojen hyödyntäminen. Korjausrakentamisessa taloyhtiöillä on mahdollisuus parantaa rakennuksen lämpöolosuhteiden hallintaa, mutta ratkaisujen houkuttavuuteen ja toteuttamiseen vaikuttaa taloyhtiöiden taloudellinen tilanne. Taloyhtiöiden lainansaannin vaikeutuessa erityisesti taantuvilla alueilla täytyy taloyhtiöiden priorisoida välttämättömiä korjauksia asumismukavuutta parantavien korjausten kustannuksella. Isännöintiliitto kannattaa taloudellisten kannustimien luomista olemassa olevien rakennusten lämpöolosuhteiden hallinnan parantamiseksi. Tällaisena kannustinmenetelmänä voisi toimia esimerkiksi kotitalousvähennyksen laajentaminen taloyhtiöihin.

Isännöintiliitto haluaa painottaa, että asumisterveysasetuksen toimenpiderajojen muuttaminen tarkasteluväliä pidentämällä tai toimenpiderajoja laskemalla voi asettaa taloyhtiön mahdollittamaan tilanteeseen edellä esitetystä syistä. Rakennusten ja niiden huoneistojen lämpöolosuhteiden muuttaminen vaatii rahoituksen, suunnittelun ja toteutuksen, jotka vievät useista kuukaudesta useisiin vuosiin. Asumisterveysasetukseen tehtävät toimenpiderajoja koskevat muutokset tulee valmistella huolellisesti, jotta muutoksen vaikutukset muun muassa taloyhtiöihin voidaan ottaa huomioon.

Luonnoksessa ehdotetaan, että taloyhtiöiden tulisi lisäksi mahdollistaa asuntokohtaisten jäähdytysjärjestelmien asentaminen sekä edistää yhteisiä ratkaisuja ja investointeja kuumentumisen torjumiseksi. Esimerkkinä on käytetty taloyhtiön yhteistä kilpailutusta esimerkiksi markiisien tai ilmalämpöpumppujen asentamisesta.

Erityisesti pidemmän aikavälin toimenpiteiden osalta Isännöintiliitto kannattaa luonnoksen esitystä siitä, että valtionhallinto selvittää mahdollisuuksia taloudellisille ohjauskeinoille lämpöolosuhteiden hallinnan edistämiseksi uudis- ja korjausrakentamisessa.

9 Työterveys ja työsuojelu

-

10 Seuranta ja arviointi

-

11 Toimenpiteet

-

Liite Toimijoiden ja sidosryhmien roolit ja vastuut hellevarautumisessa

-

Yleisiä huomioita

-

Rintamo Sara
Suomen Isännöintiliitto ry